

ΡΗΜΑΤΙΚΗ ΔΙΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΛΙΒΥΗΣ ΚΑΙ ΝΕΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΣΕΙΣΜΙΚΩΝ
ΕΡΕΥΝΩΝ ΤΗΣ ΑΙΓΥΠΤΟΥ.
ΤΙ ΣΥΜΒΑΙΝΕΙ ΞΑΦΝΙΚΑ ΣΤΟΝ ΧΩΡΟ ΤΗΣ ΝΑ ΜΕΣΟΓΕΙΟΥ;

Τον Δεκέμβριο του 2023 αλλά και στις αρχές του Ιανουαρίου του 2024, μέσα στην περίοδο των εορτών, δύο γεγονότα που εξελίσσονται στον χώρο της ΝΑ Μεσογείου, αφύπνισαν το ενδιαφέρον των μελετητών. Εξετάζοντας με μεγαλύτερη προσοχή τα τεκταινόμενα, φαίνεται ότι πιθανόν αυτά τα δύο γεγονότα συνδέονται και δεν αποκλείεται να είναι μέρος ενός ευρύτερου σχεδιασμού που διενεργείται στον θαλάσσιο χώρο της ΝΑ Μεσογείου που ίσως να έχει επιπτώσεις και στην Ελλάδα.

Για τον λόγο αυτό, εκτός από μια καλή γνώση των γεγονότων, πρέπει να ακολουθήσει και μια πιθανή ερμηνεία αυτών των κινήσεων και των σχέσεων που έχουν αυτά με τα συμφέροντα της χώρας μας σε αυτόν το θαλάσσιο χώρο, ώστε έγκαιρα να προβούμε στις απαραίτητες κινήσεις αν χρειασθεί και να μην παραμένουμε παθητικοί παρατηρητές σε αυτά που άλλοι σχεδιάζουν για λογαριασμό μας. Αυτά τα γεγονότα είναι:

A. ΜΟΝΟΜΕΡΗΣ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΟΡΙΩΝ ΘΑΛΑΣΣΙΩΝ ΖΩΝΩΝ ΤΗΣ ΛΙΒΥΗΣ

Στις 5 Δεκεμβρίου 2023, ο μόνιμος αντιπρόσωπος της Λιβύης στον ΟΗΕ, κοινοποίησε στον γενικό γραμματέα του οργανισμού μια ρηματική ανακοίνωση που αναφερόταν στην Υπουργική Απόφαση υπ' αριθ. 727 (2023) της Λιβύης¹, για την μονομερή καθιέρωση του εξωτερικού ορίου της συνορεύουσας ζώνης καθώς και τον μονομερή καθορισμό των ορίων των τμημάτων μεταξύ της αιγιαλίτιδας ζώνης και της συνορεύουσας ζώνης ανατολικά με την Αίγυπτο και δυτικά με την Τυνησία.

Όπως είναι γνωστό, τα παράκτια κράτη μπορούν να προσδιορίσουν τα όρια της συνορεύουσας ζώνης η οποία επεκτείνεται μέχρι 24 ναυτικά μίλια (ν.μ) από τις γραμμές βάσης (αρθ.33 της σύμβασης του Montego Bay). Είναι μια ιδιαίτερη περιοχή εντός της Αποκλειστικής Οικονομικής Ζώνης (ΑΟΖ) όπου τα κράτη μπορούν να εφαρμόζουν τους νόμους που ισχύουν στην επικράτεια του σε ορισμένα θέματα όπως μεταναστευτικές, τελωνειακές κλπ. παραβάσεις. Όταν όμως προκύπτει θέμα επικάλυψης με τις αντίστοιχες ζώνες άλλων παρακείμενων κρατών, χρειάζεται με βάση το δίκαιο της θάλασσας (σύμβαση του Montego Bay 1982), συνεννόηση και αποδοχή ενός κοινού ορίου, κάτι που δεν τηρήθηκε στην προκειμένη περίπτωση, ιδιαίτερα σε ότι αφορά τον μονομερή προσδιορισμό του ορίου προς Αίγυπτο αλλά και προς την Τυνησία.

Παράλληλα, μέσω αυτής της ρηματικής ανακοίνωσης, επαναπροσδιορίστηκε με συντεταγμένες, το εξωτερικό όριο της αιγιαλίτιδας ζώνης των 12 (ν.μ) της χώρας (ο ορισμός της αιγιαλίτιδας ζώνης είχε γίνει παλαιότερα από την Λιβύη το 1959). Εκτιμάται ότι αυτό έγινε για να συμβαδίζει με τον ακριβή τρόπο υπολογισμού της συνορεύουσας ζώνης.

Είναι λοιπόν χρήσιμο να δούμε τις επιπτώσεις αυτής της ενέργειας στα γειτονικά κράτη, η οποία έρχεται σε συνέχεια αντίστοιχης πράξης μονομερούς προσδιορισμού της Αιγύπτου (Π.Δ 595/22)² ενός κοινού ορίου της περιοχής της αιγιαλίτιδας, της συνορεύουσας και πέραν αυτής, που ομοίως δεν ακολούθησε τα προβλεπόμενα από το δίκαιο της θάλασσας.

ΑΝΑΠΤΥΞΗ

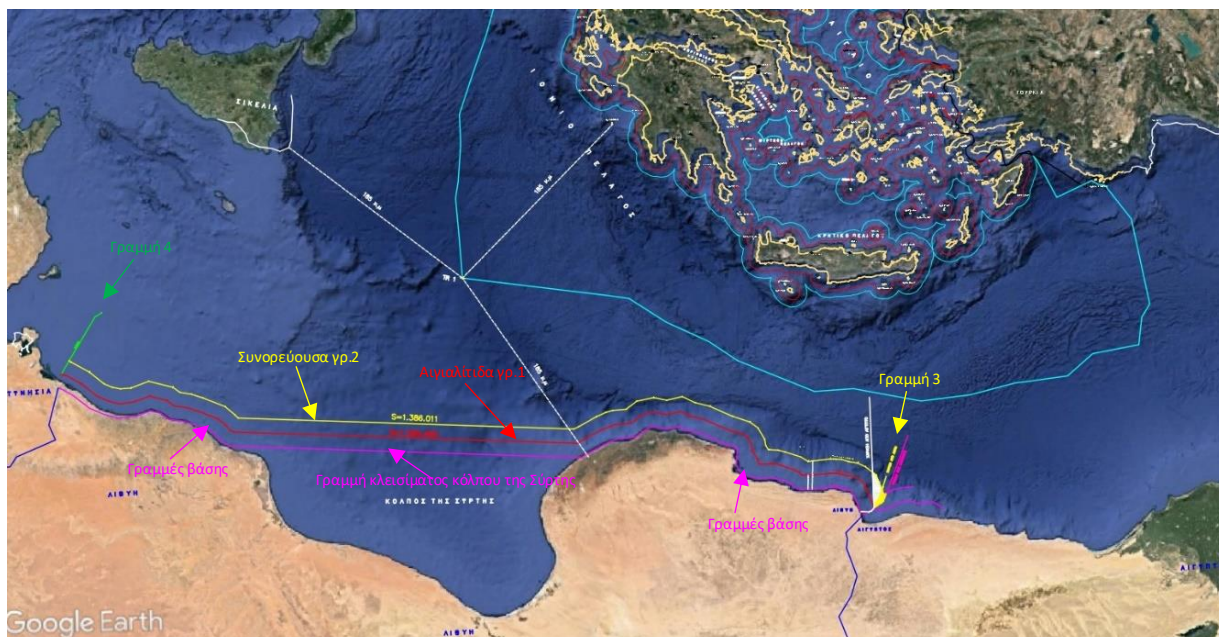
Με την ρηματική διακοίνωση που τιτλοφορείται ως “ Note verbale dated 5 December 2023 from the Permanent Mission of Libya to the United Nations addressed to the Secretary-General” (Προφορικό σημείωμα με ημερομηνία 5 Δεκεμβρίου 2023 από τη Μόνιμη Αποστολή της Λιβύης προς τα Ηνωμένα Έθνη απευθυνόμενος στον Γενικό Γραμματέα), έγινε γνωστό ότι η Λιβύη καθιέρωσε το εξωτερικό όριο της συνορεύουσας ζώνης και επαναπροσδιόρισε με συντεταγμένες το εξωτερικό όριο της αιγιαλίτιδας ζώνης των 12 ναυτικών μιλίων (ν.μ). Παράλληλα έκανε ένα μονομερή προσδιορισμό τω ορίων με τις παρακείμενες χώρες της Αιγύπτου και Τυνησίας για την περιοχή μεταξύ των εξωτερικών ορίων της αιγιαλίτιδας ζώνης και της συνορεύουσας στα ανατολικά και δυτικά. Σε αυτή την διακοίνωση

¹ [Note verbale dated 5 December 2023 from the Permanent Mission of Libya to the United Nations addressed to the Secretary-General](#)

² <https://www.un.org/depts/los/LEGISLATIONANDTREATIES/PDFFILES/DEPOSIT/MZN162EDecree595.pdf>

προσδιορίζονται με συντεταγμένες τέσσερις χαρακτηριστικές γραμμές. Είναι λοιπόν χρήσιμο να εξετάσουμε τι είναι αυτές οι γραμμές και να δούμε τις πιθανές επιπτώσεις της ενέργειας αυτής στις θαλάσσιες ζώνες της Ελλάδας.

1. Αυτές οι τέσσερις διακεκριμένες γραμμές που ερμηνεύονται πιο κάτω, φαίνονται στο σχήμα 1.

2.

Σχήμα 1 : Προσδιορισμός ορίων με την ρηματική διακοίνωση της 5^{ης} Δεκεμβρίου 2023

- a. Η πρώτη γραμμή (με κόκκινο χρώμα) (σχ.1), ορίζει το εξωτερικό όριο της αιγιαλίτιδας ζώνης της Λιβύης, που μέσω αυτής επιβεβαιώνεται εκ νέου στα 12 ν.μ³ από τις γραμμές βάσης (με μώβ χρώμα). Η γραμμή αυτή ορίζεται με τις συντεταγμένες 62 σημείων και έχει μήκος 1.399 χλμ. Χαρακτηριστικό της είναι ότι επειδή εκλαμβάνει τον κόλπο της Σύρτης κλειστό, είναι στην περιοχή αυτή παράλληλη προς την γραμμή κλεισίματος, κατά 12 ν.μ.
- b. Η δεύτερη γραμμή (με κίτρινο χρώμα) καθιερώνει μονομερώς το εξωτερικό όριο της συνορεύουσας ζώνης η οποία απέχει 12 επιπλέον ν.μ από το όριο της αιγιαλίτιδας ζώνης η 24 ν.μ από τις γραμμές βάσης (με μωβ χρώμα) (άρθ. 33 της σύμβασης του Montego Bay 1982). Ιδιαίτερα εκτός του ότι καθιερώνει (ανακηρύσσει) το εξωτερικό όριο της συνορεύουσας ζώνης συγχρόνως το ορίζει με τις συντεταγμένες 48 σημείων και έχει μήκος 1.386 χλμ.⁴
- c. Η τρίτη γραμμή (σχ.2,3) που είναι συνέχεια της δεύτερης προς τα ανατολικά, ορίζεται με τις συντεταγμένες 7 σημείων, και έχει μήκος περίπου 31 χλμ. Η γραμμή αυτή, αποτελεί ένα μονομερή προσδιορισμό ορίου της αντίστοιχης θαλάσσιας ζώνης της Αιγύπτου που αποτελεί συγχρόνως και οριοθέτηση τμήματος της ΑΟΖ των δύο χωρών, αφού η συνορεύουσα ζώνη είναι τμήμα της ΑΟΖ, κατά παράβαση των σχετικών διατάξεων του δικαίου της θάλασσας που προτρέπει σε κοινή συμφωνία η σε περίπτωση διαφωνίας την παραπομπή της διαφοράς σε διεθνές διαιτητικό όργανο.
- d. Τέλος η τέταρτη γραμμή (στα δυτικά με πράσινο χρώμα), που ορίζεται με τις συντεταγμένες τριών σημείων, αποτελεί στην ουσία (όπως και η γραμμή 3), ένα μονομερή προσδιορισμό ορίου με την αντίστοιχη ζώνη της Τυνησίας και έχει μήκος περίπου 117 χλμ. Η διαφοροποίηση αυτής της γραμμής εν σχέσει με την γραμμή 3 είναι ότι αυτή συμπίπτει με την γραμμή οριοθέτησης της υφαλοκρηπίδας που έγινε στις 24 /2/1982 μεταξύ Λιβύης και Τυνησίας)⁵ αλλά τώρα προσδιορίζεται ακριβώς με συντεταγμένες.

³ Η Λιβύη είχε παλαιότερα καθορίσει αιγιαλίτιδα ζώνη 12 ναυτικών μιλίων χωρίς όμως ακριβείς συντεταγμένες στις 18 Φεβρουαρίου του 1959 (https://www.un.org/depts/los/LEGISLATIONANDTREATIES/PDFFILES/LBY_1959_Act.pdf)

⁴ Η περιοχή της συνορεύουσας ζώνης είναι τμήμα της υφαλοκρηπίδας στην οποία ασκούνται ορισμένες αρμοδιότητες από το παράκτιο κράτος όπως το να εμποδίζει παραβίαση των τελωνειακών, δημοσιονομικών, μεταναστευτικών ή υγειονομικών του νόμων και κανονισμών στο έδαφος του ή στη δική του αιγιαλίτιδα ζώνη (άρθ.33).

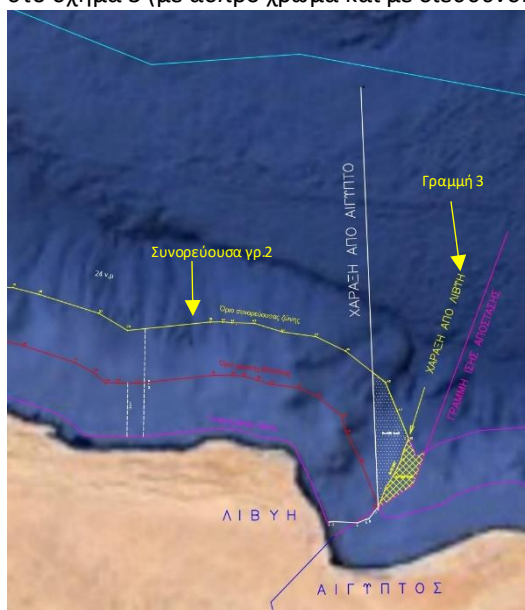
⁵ <https://www.jstor.org/stable/25658121>

- e. Σημειώνεται ότι η πλήρης οριοθέτηση των ΑΟΖ της Λιβύης και Τυνησίας εκκρεμεί λόγω της ανάγκης συνεργασίας και με άλλα κράτη της περιοχής, γι' αυτό και φαίνεται μόνο η μελλοντική διεύθυνσή της προς τα βορειοανατολικά. Παρατηρείται επίσης ότι σε αυτήν την ρηματική διακοίνωση, δεν γίνεται κανένας μονομερής προσδιορισμός των ορίων που χωρίζουν τις αιγιαλίτιδες ζώνες της Λιβύης με την Αίγυπτο και Τυνησία, δηλαδή από τα άκρα 1 και 62 της κόκκινης γραμμής προς τις αντίστοιχα σημεία των ακτών, που αποτελούν τα τελευταία σημεία των συνόρων της κάθε επικράτειας.
3. Σχετικά με τις πιο πάνω γραμμές, έχουμε να παρατηρήσουμε ότι ο ορισμός των εξωτερικών ορίων της αιγιαλίτιδας ζώνης και της συνορεύουσας ζώνης είναι ένα μονομερές δικαίωμα που έχει κάθε χώρα στο θαλάσσιο μέτωπό της, ένα δικαίωμα που της παρέχει η διατιθέμενη ακτογραμμή και εφόσον δεν τέμνεται με τα αντίστοιχα δικαιώματα άλλων χωρών που προβάλλονται στον προβαλλόμενο θαλάσσιο χώρο της. Όπως προκύπτει από το σχετικό σχήμα 1, η Λιβύη προς Βορρά έχει την δυνατότητα να επεκτείνει την αιγιαλίτιδα ζώνη μέχρι 12 ν.μ και την συνορεύουσα ζώνη μέχρι τα 24 ν.μ από τις γραμμές βάσης⁶, διότι το απέναντι κράτος που είναι η Ελλάδα βρίσκεται πλέον των 100 ναυτικών μιλίων από την οριζόμενη συνορεύουσα ζώνη και δεν εμποδίζει την αντίστοιχη επέκταση της Ελλάδας στα 12 και 24 ν.μ για αιγιαλίτιδα ζώνη και συνορεύουσα όποτε αυτή το αποφασίσει.

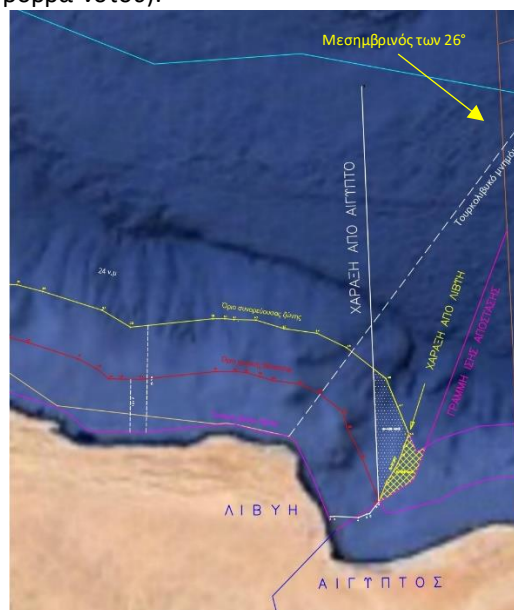
Στα ανατολικά και στα δυτικά όμως, σχετικά με τις γραμμές 3 και 4, χρειάζεται επι πλέον ανάλυση.

Συγκεκριμένα η γραμμή 3 (ανατολικά) (σχ.2,3), αποτελεί στην ουσία ένα μονομερή προσδιορισμό ενός ορίου (μεταξύ των γραμμών της αιγιαλίτιδας και της συνορεύουσας) που είναι μέρος ενός μεγαλύτερου ορίου που θα χώριζε τις ΑΟΖ των δύο χωρών (Λιβύη και Αίγυπτο), χωρίς καμιά προηγούμενη συνεννόηση με αυτήν, αλλά και κατά παράβαση των αρχών που προβλέπονται στην σύμβαση του δικαίου της θάλασσας.

Στο σημείο αυτό, πρέπει να αναφερθεί ότι τον Δεκέμβριο του 2022 με το υπ' αριθ. 595/22 Π.Δ της Αιγύπτου, ορίσθηκε από αυτήν με τον ίδιο αυθαίρετο τρόπο, το δυτικό όριο της ίδιας περιοχής (με σχεδόν την ίδια αφετηρία) αλλά και πέραν αυτής με 9 σημεία, όπως φαίνεται στο σχήμα 3 (με άσπρο χρώμα και με διεύθυνση βορρά-νότου).

Σχήμα 2: Εμβαδομετρικές επιπτώσεις λόγω των ορίων

Σχήμα 3 : 'Ιδιο με σχ.3 με Τουρκολιβυκό και μεσημβρινό των 26°

Εξετάζοντας με μεγαλύτερη προσοχή το πιο πάνω σχέδιο παρατηρούμε τα εξής:

- A. Μεταξύ των δύο αυτών αυθαίρετων μονομερών προσδιορισμών ορίων (της πρόσφατης της Λιβύης και της παλαιότερης της Αιγύπτου), προσδιορίζεται μια κοινή περιοχή εμβαδού περίπου 436 τετρ. χλμ. (με άσπρες τελείες) που κάθε κράτος διεκδικεί για τον εαυτό του (σχ. 3,4).

⁶ Σημαντική πρόοδος προς την οργάνωση των θαλάσσιων ζωνών της έγινε όταν η Λιβύη, υιοθέτησε το σύστημα των ευθειών γραμμών βάσης μέσω της Απόφασης της Γενικής Λαϊκής Επιτροπής αριθ.104 του 2005 σχετικά με τις ευθείες γραμμές βάσης με σκοπό τη μέτρηση του εύρους του της αιγιαλίτιδας ζώνης και των υπόλοιπων θαλάσσιων ζωνών της.

Β. Η ορισθείσα από την Λιβύη οριογραμμή 3 βρίσκεται μεταξύ της οριογραμμής της Αιγύπτου και εκείνης που θα προέκυπτε αν η οριοθέτηση αυτής της θαλάσσιας ζώνης ακολουθούσε την γραμμή της ίσης απόστασης κρατών (αντίστοιχη της μέσης γραμμής όταν δύο κράτη βρίσκονται το ένα απέναντι του άλλου), από τις αντίστοιχες ακτές των δύο αυτών παρακείμενων κρατών. Η γραμμή αυτή, φαίνεται ανατολικότερα με μωβ χρώμα και διεύθυνση βορειοανατολική στο σχήμα 3 και είναι αυτή που αποτελεί μια πρώτη προσέγγιση στην δίκαια οριοθέτηση, που θα προέκυπτε με κοινή συμφωνία στην βάση των αρχών του δικαίου της θάλασσας. Μεταξύ αυτών των δύο γραμμών, προσδιορίζεται μια έκταση περίπου 189 τετρ. χλμ. (με κίτρινα τετράγωνα) (σχ. 3,4) που αποτελεί κατά κάποιον τρόπο μια εκχώρηση θαλάσσιας περιοχής της Λιβύης προς την Αίγυπτο.

Δηλαδή η με αυτόν τον τρόπο ορισθείσα γραμμή 3 από την Λιβύη, δεν εξαντλεί τα περιθώρια και τις πρόνοιες που πιθανόν θα της έδινε μια κοινή δίκαια συμφωνία με το παρακείμενο κράτος να επεκταθεί και μέχρι αυτήν της γραμμή της ίσης απόστασης. Εκτιμάται, ότι δεν αποκλείεται να υπάρχει ένας είδος προσχεδιασμού και συμβιβασμού με την Αίγυπτο, ώστε στο τέλος να συμφωνήσουν και οι δύο χώρες σε αυτήν την γραμμή (την ορισθείσα από την Λιβύη γρ. 3), κάνοντας με την παραχώρηση αυτή η Λιβύη και ένα είδος προσέγγισης με την Αίγυπτο, για την αποκατάσταση των σχέσεων και εξασφάλισης κοινής μελλοντικής πολιτικής στην εκμετάλλευση των πλουτοπαραγωγικών ζωνών της περιοχής.

Προκαλεί απορία η μεθοδολογία με την οποία χαραχτηκε η γραμμή αυτή, η οποία πιθανόν να εξηγηθεί στο μέλλον που θα γίνουν περισσότερες λεπτομέρειες γνωστές για το σκεπτικό.

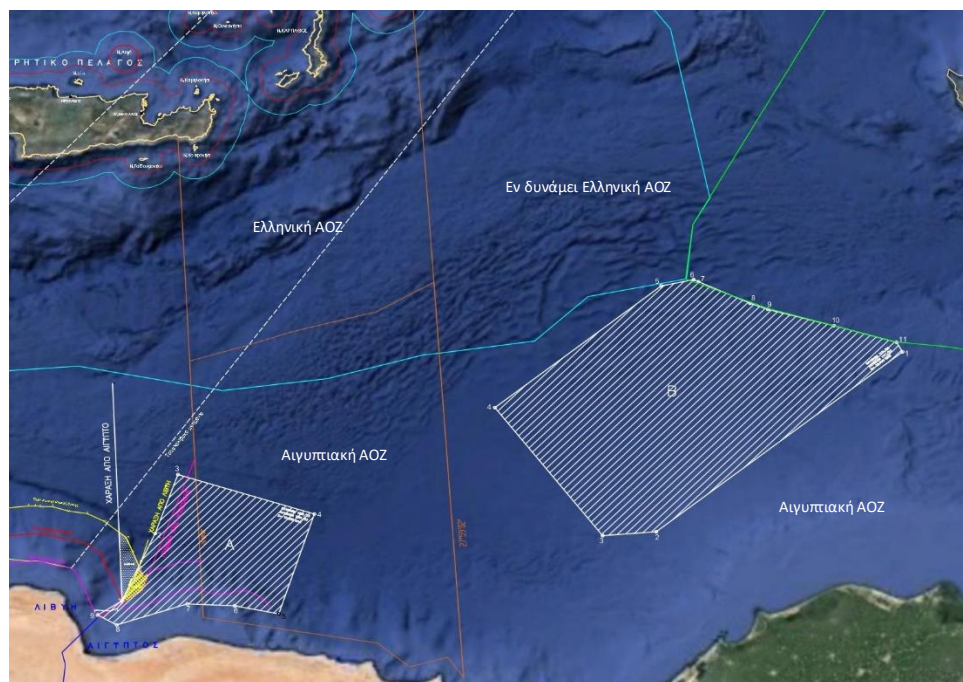
Γ. Η γραμμή 4 αποτελεί ομοίως με την 3, μια γραμμή μονομερούς προσδιορισμού του ορίου της περιοχής μεταξύ της αιγιαλίτιδας ζώνης και της συνορεύουσας με τις αντίστοιχες της Τυνησίας (τμήμα ορίου των ΑΟΖ των δύο χωρών) και έχει μήκος περίπου 117 χλμ. όπως ορίζεται με αυτές τις τρεις συντεταγμένες. Το συνολικό μήκος της και η επέκτασή της βορειοανατολικά θα εξαρτηθεί από την ολοκλήρωση της οριοθέτησης της υφαλοκρηπίδας με τα άλλα κράτη της περιοχής.

Η περίπτωση εδώ είναι λίγο διαφορετική. Η γραμμή αυτή φαίνεται να συμπίπτει με την γραμμή οριοθέτησης της υφαλοκρηπίδας μεταξύ της Λιβύης και Τυνησίας που έγινε το 1982 (αρχή το σημείο 1 της κόκκινης γραμμής και κατεύθυνση βορειοανατολική). Και αυτό διότι αυτή η γραμμή είχε οριστεί το 1982, μετά τα 12 ναυτικά μίλια από την ακτή, σε μια περιοχή που ήταν έξω από την αιγιαλίτιδα ζώνη και εντός της υφαλοκρηπίδας της χώρας. Απλά με τον τρόπο αυτό οροθετείται με συντεταγμένες προς τα δυτικά το όριο της περιοχής μεταξύ της γραμμής της αιγιαλίτιδας ζώνης και της συνορεύουσας ζώνης (τμήμα της οριοθέτησης της υφαλοκρηπίδας μεταξύ των δύο κρατών), η οποία στηρίζεται στην παλαιότερη αυτή οριοθέτηση. Το τελευταίο βορειοδυτικό σημείο της δεν ορίσθηκε τότε αλλά ούτε ορίζεται και τώρα, γιατί η θέση του εξαρτάται και από την οριοθέτηση της υφαλοκρηπίδας με τρίτες χώρες της περιοχής. Ένα επίσης χαρακτηριστικό της γραμμής αυτής, είναι ότι τα 3 αυτά σημεία με τα οποία ορίζεται έχουν πλέον ακριβείς συντεταγμένες, σε αντιδιαστολή με την διαδικασία προσδιορισμού στην συμφωνία της οριοθέτησης της υφαλοκρηπίδας με την Τυνησία του 1982, που προέκυπταν με παραδοχές και αποστάσεις από χαρακτηριστικά σημεία και συμβιβασμούς, λόγω των ιδιαιτεροτήτων των ακτογραμμών για την τελική της διεύθυνση.

B. ΝΕΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΣΕΙΣΜΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ ΤΗΣ ΑΙΓΥΠΤΟΥ

Την 1/1/24 έγινε γνωστό από μερίδα των μέσων ενημέρωσης, ότι από τον σταθμό Ηρακλείου εκδόθηκαν δύο NAVTEX (NAVWARN 1109, 1111/23) που αφορούν σε δύο περιοχές στην ΝΑ Μεσόγειο όπου πρόκειται να γίνουν από την Αίγυπτο νέες σεισμικές έρευνες. Οι περιοχές αυτές, όπως φαίνεται και στο σχέδιο 5, βρίσκονται εκτός της εν δυνάμει Ελληνικής ΑΟΖ και λογικά θα μας άφηναν αδιάφορους αφού δεν έχουν σχέση με τις Ελληνικές θαλάσσιες ζώνες. Αν όμως συνδυάσουμε αυτές τις περιοχές με τους

πρόσφατους εξαγγελθέντες μονομερείς προσδιορισμούς ορίων της Λιβύης θα διαπιστώσουμε συσχετίσεις που θα μας βάλουν σε απορίες και συγκεκριμένα:

Σχήμα 4 : Νέες ερευνητικές περιοχές Αιγύπτου και συσχέτιση με ΑΟΖ Ελλάδας και Κύπρου

1. Τις ανακοινώσεις για τις περιοχές αυτές, τις έκανε ο υδρογραφικός σταθμός του Ηρακλείου, μετά από αίτημα του διεθνούς οργανισμού ναυτιλίας της περιοχής NAVAREA III ώστε όπως αναφέρεται **“να δεσμεύσει σε συνεργασία με τον υδρογραφικό σταθμό Αλεξάνδρειας της Αιγύπτου περιοχή στα βόρεια των ακτών της Αιγύπτου από τις 29 Δεκεμβρίου έως νεότερα! για έρευνες του σκάφους «M/V RAMFORM HYPERION»”**
 2. Αν συσχετίσουμε τις θέσεις των δύο αυτών περιοχών με τους πρόσφατους μονομερείς προσδιορισμούς ορίων της Λιβύης θα διαπιστώσουμε ορισμένες συσχετίσεις όπως:
 - α. Η περιοχή που ορίζεται με την NAVTEX 1109/23 (στα δυτικά) και έχει στο σχέδιο το χαρακτηριστικό γράμμα Α, έχει εμβαδόν 10.805 τετρ. χλμ. Η δυτική πλευρά της και συγκεκριμένα από το σημείο 1 και βορειοανατολικά φαίνεται ότι σχεδόν συμπίπτει με την οριογραμμή 3 που εξήγγειλε προ ημερών η Λιβύη όπως αναλύθηκε πιο πάνω. Από το σημείο 1 και νοτιοδυτικά προς το σημείο 9 που είναι κοντά στην ακτή, φαίνεται ότι ακολουθεί την γραμμή της ίσης απόστασης που χωρίζει την αιγιαλίτιδα ζώνη της Λιβύης και Αιγύπτου. Το γεγονός αυτό ενισχύει τις εικασίες που διαπιστώθηκαν στο προηγούμενο κεφάλαιο σχετικά με τους προσδιορισμούς των ορίων. Η Αίγυπτος φαίνεται σιωπηρά να αποδέχεται το όριο που όρισε η Λιβύη αφού με τον τρόπο αυτόν κερδίζει τουλάχιστον 189 τετρ. χλμ., που έμμεσα της παραχωρεί η Λιβύη και δεν επιμένει στο αυθαίρετο όριο που εξήγγειλε η ίδια το 2022 με το Π.Δ 595/22.
 - β. Η περιοχή που ορίζεται με την NAVTEX 1111/23 στα ανατολικά και χαρακτηρίζεται με το γράμμα Β, έχει εμβαδόν περίπου 32.800 τετρ.χλμ. Χαρακτηριστικό της είναι ότι τμήμα της βόρειας πλευράς του και συγκεκριμένα από το σημείο 5 στο 6 φαίνεται ότι σχεδόν συμπίπτει με τμήμα της εν δυνάμει Ελληνικής ΑΟΖ (δεν έχει οριοθετηθεί) όπως ορίζεται με βάση την μέση γραμμή και δεν την παραβιάζει. Το γεγονός αυτό ενισχύει το ΝΑ άκρο της εν δυνάμει Ελληνικής ΑΟΖ για πρώτη φορά αφού μια κυρίαρχη χώρα φαίνεται να το σέβεται.
 - γ. Παράλληλα αν δούμε αυτήν την περιοχή Β σε σχέση με την ΑΟΖ της Κύπρου (σχ.4), φαίνεται ότι το βορειοανατολικό της όριο σχεδόν συμπίπτει με το νοτιοδυτικό όριο της Κυπριακής ΑΟΖ, που έχει οριοθετηθεί από το 2003 με συντεταγμένες μεταξύ αυτής και της Αιγύπτου, το οποίο και σέβεται απόλυτα.
- Απομένει τώρα σε εμάς να παρακολουθούμε στενά την μελλοντική έρευνα του γεωφυσικού σκάφους, για να μπορέσουμε να ερμηνεύσουμε από τις κινήσεις του τα ενδιαφέροντα σημεία της έρευνας αυτής.

ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΘΑΛΑΣΣΙΕΣ ΖΩΝΕΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ.

A. ΑΠΟ ΤΟΝ ΜΟΝΟΜΕΡΗ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟ ΤΩΝ ΟΡΙΩΝ ΘΑΛΑΣΣΙΩΝ ΖΩΝΩΝ ΤΗΣ ΛΙΒΥΗΣ

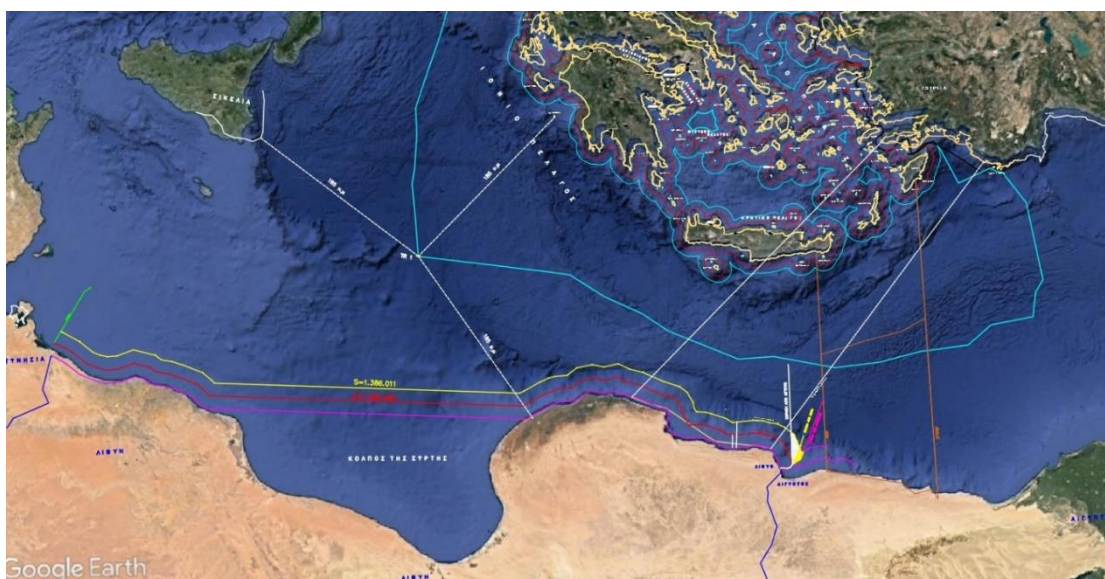
1. Εκ πρώτης όψεως η οριοθέτηση αυτή δεν φαίνεται να έχει επιπτώσεις στα δικαιώματα των θαλασσιών ζωνών της αιγιαλίτιδας, της συνορεύουσας, της υφαλοκρηπίδας και ΑΟΖ της Ελλάδας, διότι είναι μια οριοθέτηση που φθάνει μέχρι τα 24 μίλια από τις ακτές της Λιβύης.
2. Διάφοροι μελετητές εστιάζουν στο γεγονός, ότι με τον τρόπο αυτό, θεωρείται επίσημα πλέον ότι ο κόλπος της Σύρτης είναι κλειστός (κάτι που είχε αποφασισθεί επι Καντάφι-με την ρηματική διακοίνωση της 19 Οκτωβρίου 1973)⁷ και η σχετική γραμμή κλεισίματος (που στηρίχθηκε σε ασαφείς ιστορικούς λόγους) αποτελεί την αφετηρία χάραξης της αιγιαλίτιδας ζώνης. Λόγω του γεγονότος αυτού όταν θα επακολουθήσει η οριοθέτηση της ΑΟΖ και υφαλοκρηπίδας με την Ελλάδα αυτή η γραμμή θα είναι και η αφετηρία μέτρησης η οποία και θα επηρεάζει (μειώνει) την ΑΟΖ και υφαλοκρηπίδα της Ελλάδας. Σημειώνεται ότι η Λιβύη είχε παλαιότερα ορίσει γραμμές βάσης μέσω της απόφασης της Γενικής Λαϊκής Επιτροπής αριθ.104 του 2005.
Σύμφωνα με παλαιότερη μελέτη του κ. Δ.Δαγρέ, το τριεθνές σημείο οριοθέτησης των θαλασσιών ζωνών των ΑΟΖ Λιβύης, Ελλάδας και Ιταλίας, όποτε αποφασισθεί και με βάση το δίκαιο της θάλασσας, καθορίζεται σε μια απόσταση 185 ναυτικών μιλίων από τα εγγύτερα σημεία των ακτών των τριών κρατών στην περίπτωση που ο κόλπος της Σύρτης παραμείνει ανοικτός (σχ. 1). Εάν όμως παραμείνει κλειστός, επειδή η γραμμή κλεισίματος είναι στον παράλληλο 32° 30' και το σημείο τομής της στα ανατολικά με την ξηρά βρίσκεται νοτιότερα του σημείου που υπολογίσθηκαν οι πιο πάνω αποστάσεις, τότε το τριεθνές σημείο θα προσδιορισθεί βορειοανατολικότερα και θα προκύψει μια συνολική μείωση των ΑΟΖ της Ιταλίας, Μάλτας και Ελλάδας της τάξης των 12.000 τετρ.χλμ. περίπου, με την μείωση για την Ελλάδα να είναι της τάξης των 2.000 τετρ.χλμ. περίπου. Είναι επίσης γνωστό ότι η Ελλάδα μέσω της πρόσφατης νομοθεσίας Ν.4001/2011 αριθ. 156 παρ. 1 και με τον σχετικό χάρτη που εξέδωσε προσδιόρισε μονομερώς την Ελληνική ΑΟΖ στα νότια (σχ. 5) με βάση την μέση γραμμή με τρόπο που δεν φαίνεται να θεωρεί κλειστό τον κόλπο της Σύρτης. Εκεί αναφέρεται ότι η γραμμή αυτή μπορεί να τροποποιηθεί, όταν τελικά διευθετηθεί η κατάσταση στην περιοχή. Σε κάθε περίπτωση το θέμα του κόλπου της Σύρτης όπως και του κόλπου του Τάραντα που οι Λίβυοι και οι Ιταλοί έκλεισαν επικαλούμενοι μη προσδιοριστικούς ιστορικούς λόγους, δεν έχει γίνει σήμερα αποδεκτό από την Ε.Ε και τις ΗΠΑ ακόμη και από την πρώην Σοβιετική Ένωση. Συνεπώς, η τελική διευθέτηση μπορεί ακόμη και να αλλάξει τους μονομερείς σχεδιασμούς των θαλασσιών ζωνών των κρατών αυτών.

⁷ Η Ευρωπαϊκή Ένωση, οι ΗΠΑ και η Ελλάδα διαμαρτυρήθηκαν την δεκαετία του 80 σχετικά με την αυθαίρετη και ατεκμηρίωτη αυτή πράξη του Καντάφι.

Σχήμα 5 : Μονομερής πρόταση μερικής οριοθέτησης ΑΟΖ της Ελλάδας νότια της Κρήτης

1. Η οριοθέτηση όμως αυτή της Λιβύης, αποτελεί και ένα κίνητρο για την Ελλάδα να ορίσει – τουλάχιστον στο υπόλοιπο Ιόνιο (μετά την συμφωνία με την Ιταλία που φθάνει μέχρι το ακρωτήριο Ταινάρο) και νότια της Κρήτης αντίστοιχες ζώνες αιγιαλίτιδας και συνορεύουσας 12 και 24 ν.μ αντιστοίχως.
2. Στο συνημμένο σχήμα 7 φαίνονται (με καφέ χρώμα) δύο κάθετες γραμμές ανατολικά στις 26 και 28 περίπου μοίρες, που ορίζουν την περιοχή εντός της οποίας έγινε η οριοθέτηση της ΑΟΖ μεταξύ Ελλάδας και Αιγύπτου. Γίνεται αντιληπτό ότι η οριοθέτηση που έκανε η Λιβύη είναι δυτικά και εκτός αυτής της περιοχής.

Σχήμα 6 : Προσδιορισμός ορίων με την ρηματική διακοίνωση της 5/12/2023, με Τουρκολιβυκό και μεσημβρινούς των 26° και 28°

3. Παράλληλα στο ίδιο σχήμα, με δυο διακεκομμένες γραμμές με κατεύθυνση νοτιοδυτικά βορειοανατολικά φαίνεται και η περιοχή του Τουρκολιβυκού μνημονίου. Η οριοθέτηση που έκανε η Λιβύη βγαίνει και εκτός του νοτιοανατολικού ορίου αυτής της περιοχής και σε κάθε περίπτωση δεν φαίνεται και αυτό να επηρεάζει την Ελλάδα αλλά κυρίως την Αίγυπτο από την οποία αναμένονται σύντομα απαντήσεις.
4. Η γαλάζια γραμμή αποτελεί την εν δυνάμει Ελληνική ΑΟΖ στο Ιόνιο και Μεσόγειο, εκτός του δυτικού ορίου που είναι η οριοθέτηση με την Ιταλία καθώς και μεταξύ των 26 και 28 μοιρών που η οριοθέτηση ακολουθεί το καφέ τμήμα που είναι το συμφωνηθέν με την Αίγυπτο όριο (σχ. 6). Στον χάρτη φαίνονται τα 6 και 12 ν.μ της αιγιαλίτιδας ζώνης της Ελλάδας με κόκκινο και γαλάζιο χρώμα αντίστοιχα.

B. ΑΠΟ ΤΟΝ ΟΡΙΣΜΟ ΤΩΝ ΝΕΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ ΣΕΙΣΜΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ ΤΗΣ ΑΙΓΥΠΤΟΥ

1. Το ουσιαστικό ενδιαφέρον για την Ελλάδα σχετικά με την προκήρυξη των δύο αυτών ερευνητικών περιοχών, ιδιαίτερα της περιοχής Β, είναι η φαινόμενη αποδοχή από τα όρια τους, του ΝΑ ορίου της εν δυνάμει Ελληνικής ΑΟΖ το οποίο δεν φαίνεται να παραβιάζουν.
2. Συγχρόνως επιβεβαιώνεται για μια ακόμη φορά η ισχύς της οριοθέτησης των ΑΟΖ μεταξύ της Αιγύπτου και Κύπρου που έγινε το 2003, την οποία η θέση της ερευνητικής περιοχής Β και συγκεκριμένα η βορειοανατολική πλευρά της σέβεται με επιμέλεια.

Όλα αυτά τα περίεργα, που συνήθως γίνονται σε περιόδους αδράνειας (εορτές), πρέπει να μας κρατούν σε εγρήγορση, ώστε με τις έγκαιρες και μελετημένες αντιδράσεις μας να προστατεύουμε μακροπρόθεσμα τα εθνικά μας συμφέροντα.

Λεόντιος Κ. Πορτοκαλάκης
Τοπογράφος Μηχ., M.Sc.
Μέλος του Δ.Σ του ΕΛΙΣΜΕ

Ημερομηνία 4/1/2024